

Täysistunto

Tiistai 11.6.2024 klo 14.01—20.50

13. Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskevak- si lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 40/2024 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 8/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjes-
tyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM
8/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypu-
heenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja Sirén, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.06 **Saara-Sofia Sirén kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen nyt
työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä työttömyyskas-
sojen tehtävien laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi. Valiokunta on saanut tästä
asiasta lausunnot perustuslakivaliokunnalta ja sosiaali- ja terveysvaliokunnalta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että työttömyyskassoille annettaisiin mahdollisuus
tarjota jäsenilleen työllisyyttä tukevia palveluita. Palveluiden tarjoaminen ja palveluihin
osallistuminen perustuisivat vapaaehtoisuuteen, ja palvelut rahoitettaisiin kassan omista
varoista. Nämä olisivat yksityistä työvoimapalvelua, jolla ei korvattaisi julkisia työvoima-
ja yrityspalveluita. Yksityisten työvoimapalveluiden järjestäminen kuitenkin voi osaltaan
vähentää julkisen puolen palveluiden tarjoamiseen kohdistuvaa painetta.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeinä ja kannattaa toimia, joilla lisätään työl-
listymistä edistäviä palveluja. Tavoitteena on edistää työttömyyskassaan kuuluvien työttö-
mien työllistymistä ja työttömyysuhan alla olevien työssä pysymistä. Näiden palveluiden
tarjoaminen ei siis rajoitu vain työttömiin henkilöihin. Valiokunta pitää hyvänä, että myös
työssäkäyvien jäsenten on mahdollista hyödyntää kassojen järjestämiä työvoimapalvelui-
ta, kehittää osaamistaan ja torjua siten työttömyysuhkaa tai valmistautua ennakolta mah-
dolliseen työttömyyden uhkaan.

Esityksen mukaan työttömyyskassat voivat jatkossa tarjota työnvälitystä, tieto- ja neu-
vontapalveluita, ohjauspalveluita, asiantuntija-arviointeja sekä valmennuspalveluita. Näis-
tä palveluista työnvälityspalvelut sekä tieto- ja neuvontapalvelut kuuluvat maksukiellon
piiriin. Niiden tulee olla muidenkin kuin työttömyyskassan jäsenten saatavilla, eli avoin-
ten työpaikkojen tulee olla julkisesti nähtävillä esimerkiksi avoimilla verkkosivuilla tai si-
ten, että kassa julkaisee linkit työpaikkoja välittävän tahon avoimille verkkosivuille. Kassa
voi tarjota avoimia työpaikkoja jäsenilleen kohdennetusti silloin, kun tarjottavat työpaikat
ovat avoimesti saatavilla. Valiokunta pitää näitä täsmennyksiä tärkeinä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2024 vp

Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriöllä on yksityisten työvoimapalveluiden toiminnan seuraamiseksi oikeus saada yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilta niitä koskevia tietoja. Valiokunta pitää tärkeänä, että ministeriö valvoo ja seuraa yksityisten työvoimapalveluiden vaikuttavuutta ja toimivuutta säännöllisesti. Palvelun vapaaehtoisuuden varmistaminen on tarkoitus toteuttaa siten, ettei kassan tarjoamaa palvelua sisällytetä työnhakijan kanssa laadittavaan työllisyysuunnitelmaan tai sitä korvaavan suunnitelman työnhakijaa velvoittavaan osaan. Näin toimittaessa työttömyysturvaseuraamuksia koskeva työttömyysturvalain säännös ei tule sovellettavaksi.

Asiantuntijakuulemisissa on kiinnitetty huomiota siihen, että käytännössä työttömyyskassan palveluista saatetaan kuitenkin sopia työllistymissuunnitelmissa joko erehdyksessä tai siksi, ettei asiassa ilmene, että kyseessä on nimenomaan työttömyyskassan palvelu. Valiokunta pitää mahdollisena, että tällaisia virheitä ei aina havaita, ja korostaa, että virheellisistä työllistymissuunnitelmista mahdollisesti syntyvät perusteettomat työttömyysturvaseuraamukset tulee oikaista pikaisesti.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2025 alusta lukien valtiolta kuntien vastuulle. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta huomauttaa, että etenkin siirtymävaiheessa työvoimavirkailijoiden ja asiakkaiden neuvonnan tarve kasvaa. Lisäksi valiokunta tähdentää, että yksityisten työvoimapalveluiden järjestämisestä sekä palveluiden vapaaehtoisuudesta tiedottamisesta tulee huolehtia niin työttömyyskassoissa kuin TE-palveluissa siten, että ero työttömyyskassojen vapaaehtoisten palvelujen ja lakisääteisten julkisten velvoittavien työvoimapalveluiden välillä on kaikille osapuolille ymmärrettävä ja selkeä.

Arvoisa puhemies! Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 40/2024 sisältyvän lakiehdotuksen. Tämä valiokunnan mietintö oli yksimielinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Ja sitten edustaja Lyly.

20.11 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Vaihteeksi mukava käyttää puheenvuoro sellaisesta lakiesityksestä, joka on yksimielinen, kun kuuntelin tuota äskeistä keskustelua työttömyysturvasta, joka jakaa kyllä salia voimakkaasti.

Arvoisa rouva puhemies! Työttömyyskassat saavat tällä lakiesityksellä mahdollisuudet järjestää lisää palveluja. Työttömyyskassat voivat jatkossa tarjota työttömille työnvälitystä ja neuvontapalveluita. Nämä palvelut olisivat kassoille vapaaehtoisia lisätehtäviä, joihin on nyt tällä lailla myönnetty järjestämisoikeus.

Uudistus täydentää nykyistä työllisyyspalveluvalikoimaa. Tämä on muutos, jota kassat ovat itse toivoneet ja myös esittäneet. Uudistus edistää työllistymistä, kun julkiset TE-palvelut ja kassat yhdessä työskentelevät työttömän työllistymiseksi. Samalla se avaa yhden työnhaun informointiväylän jo työssä oleville, jotka miettivät työpaikan vaihdosta.

Työttömillä säilyy oikeus julkisesti rahoitettuihin työvoimapalveluihin. Ja tällä ei korvata miltään osin julkisia työvoimapalveluita, tämä täydentää niitä. Tämä on erittäin tärkeä asia korostaa tässä yhteydessä.

TE-palveluiden siirtyessä kunnille vuoden 25 alusta on tärkeää, että murrosvaiheessa on tarjolla lisäpalveluita eri reittejä pitkin. Kassat päättävät itse, kuinka laajat palvelut ne tarjoavat jäsenilleen tämän uudistuksen myötä. Useat kassat ovat ilmaisseet halukkuutensa asiaan. Nämä ovat jäsenille myös täysin vapaaehtoisia palveluita, ja niistä kieltäytyminen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2024 vp

ei vaikuta työttömyysetuuden maksatukseen. On erittäin mielenkiintoista nähdä, mitä uusia työllistymistä edistäviä palveluja kassat jatkossa tarjoavat.

Arvoisa rouva puhemies! Asiaa koskeva mietintö ja lakiesitys on yksimielisesti hyväksytty työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

20.13 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Oli mukavaa kuulla kaksi edellistä puheenvuoroa. Oli tiedossakin, että tämä on yksimielinen esitys, ja hyvä näin. Itsekin tässä haluaisin esittää vain lyhyen kommentin.

Me kaikki olemme varmasti täällä salissa sitä mieltä, että työllistäminen ja työllistyminen ovat niitä suurimpia haasteita, mitä meillä tässä muuttuvassa yhteiskunnassa on. Siitähän me keskustelimme äskeisessäkin asiassa, mutta siinä oli aika vahvasti sitten erilaisia näkemyksiä. Onneksi kukaan ei Suomessa ole puhunut enää muutamaan vuoteen kortistosta, niin kuin ennen oli tapana puhua. Silloin aina viranomaisten taholta todettiin, että mitään kortistoa ei ole olemassakaan, vaan meillä on monialaiset ja asiantuntijoiden pyörittämät työllistämisen organisaatiot.

Nythän nämä ovat siirtymässä kunnille, niin kuin tässä kaikki tiedämme, ja nyt sitten työttömyyskassoille tulee vapaaehtoisesti lisää tehtäviä. Halusin tässä todeta sen, että lähipiirissäni on henkilö, joka on aikanaan työskennellyt Tanskassa ja tuntee Tanskan työllistämismallia erittäin hyvin, ja hänen kanssaan käydyn keskustelun mukaan — hän antoi minulle myös ihan siitä asiasta laaditun suomenkielisen perusteellisen julkaisuunkin — kyllä nimenomaan se heidän työllistämismallinsa on erittäin paljon aktiivisempi ollut. Siellähän se on ollut kunnissa, ja siellä tietysti resurssit ovat olleet moninkertaiset meidän tilanteeseemme verrattuna. Siinä oikeastaan otetaan koppi työttömäksi joutuneesta ihmisestä ja hänelle aletaan välittömästi räätälöimään ja käydään vuoropuhelua, dialogia työnantajien kanssa ja käytetään kaikki mahdollisuudet. Minun mielestäni se on ihan hyvä, että saamme tähän lisäresursseja työttömyyskassojen kautta.

Tämän halusin tässä todeta. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sirén.

20.15 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Juuri näin, niin kuin kollegat edellä totesivat: tämä on ollut todellakin yksimielinen mietintö ja hyvin laajasti kiiteltu uudistus, jota, juuri niin kuin valiokunnan varapuheenjohtaja totesi, kassat ovat itse toivoneet, ja nyt se toteutuu.

Meillä on tällä hetkellä lainsäädäntö, mikä ei mahdollista työttömyyskassoille tällaista toimintaa. Työttömyyskassat ovat yksityisoikeudellisia yhteisöjä, jotka hoitavat lakisääteisiä tehtäviä, ja niiden tarkoituksena on työttömyysturvalaissa tarkoitetun ansioturvan ja siihen liittyvien ylläpitokorvausten järjestäminen jäsenilleen. Nyt tämä laajennus tarvitaan, jotta kassoilla jatkossa olisi mahdollisuus tarjota myös näitä palveluita ja tukea työllistymistä ja työllisyyttä sitä kautta. Tälle on nyt juuri tällä hetkellä erityinen tarve, koska käynnissä ovat nämä isot muutokset, joihin edellisissäkin puheenvuoroissa on viitattu.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä myös vahvistaa tämän, minkä varapuheenjohtaja totesi, että todellakin on näin, että tällä toiminnalla ei korvata mitään julkisia palveluita. Niihin on ihan vastaavalla tavalla oltava oikeus jatkossakin. Tämän nosti esille sosiaali- ja ter-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2024 vp

veysvaliokunta lausunnossaan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle, ja sen on myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta osaltaan vahvistanut. Eli ei miltään osin korvata julkisia työvoima- ja yrityspalveluita, vaan täydennetään niitä, tarjotaan vielä lisäästä palvelua niiden päälle.

On ihan selvää, että työttömillä tulee olla jatkossakin oikeus julkisesti rahoitettuun, oikea-aikaiseen, vaikuttavaan, henkilökohtaisesti kohdennettuun työvoimapalveluun sen mukaisesti, mitä he tarvitsevat. Ja hallituksella on myös esityksiä, joilla kehitetään sitä, millä tavalla näitä palveluita voidaan kohdentaa, mutta se on toisen esityksen osa. Tällä esityksellä on nyt tarkoitus laajentaa tätä työttömyyskassojen toimintakenttää ja mahdollistaa heille näiden palveluiden tarjoaminen, niin kuin he ovat itse toivoneet, vapaaehtoisuuteen perustuen, itse rahoittaen, mutta lainsäädäntö tämän jatkossa mahdollistaa.

Hieno, tärkeä uudistus, joka varmasti otetaan positiivisesti vastaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 40/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.